VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

VÖRÖS LOBOGÓ

Az RMP Arad városi és rajoni bizottsága, a városi és rajoni néptanács lapja

XIII. évfolyam, 4275. szám
4 oldal, 20 bani
1958, november 29, szombat

A béke és a népek biztonságának érdekében

Nyugat-Berlin váljék szabad, demilitarizált várossá

A Szovjetunió kormányának jegyzéke az USA kormányához

MOSZKVA. (Agerpres). — A TASZSZ jelenti:

A Szovjetunió kormánya a következő jegyzéket intézte az USA kormányához Berlin kérdésében:

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének kormánya az Amerikai Egyesült Államok — a potsdami egyezményt aláíró egyik hatalom — kormányához fordul az időszerűvé vált berlini helyzet kérdésében.

Berlin a Német Demokratikus Köztársaság központjában fekszik, de nyugati része az idegen megszállás következtében el van választva a Német Demokratikus Köztársaságtól.

Ilyformán Berlin kérdése mélységesen érinti nemcsak a német nép nemzeti érdekeit, hanem a tartós európai béke feltételeinek megteremtésére törekvő összes népek érdekeit is.

Itt, Németország történelmi fővárosában két világ van közvetlen kapcsolatban egymással és lépten-nyomon a „hidegháború" torlaszai emelkednek a magasba. Sok év óta a kettéválasztott város surlódások és állandó feszültség színhelye.

Berlin, amely szemtanuja volt annak a világrázóló diadalnak, amelyet országaink a fasiszta agresszió elleni közös harcukban arattak, ma az elmult háboruban szövetséges nagyhatalmak közötti ellentétek veszélyes gócpontja lett. Berlinnek a hatalmak kölcsönös viszonyában betöltött szerepe egy puskaporos hordóhoz közeltartott, lassan égő kanóchoz hasonlítható. Az itt felmerülő incidensek, még azok is, amelyek helyi jelentőségűeknek tünnek, a felkavart szenvedélyek, a kölcsönös gyanakvás és aggodalom körülményei közepette olyan tűzvészhez vezethetnek, amelyet nehezen lehet majd eloltani.

Tizenhárom évvel a háboru után erre a szomoru végre jutott a négy hatalom — a Szovjetunió, az USA, Nagy-Britannia és Franciaország — valamikor közös, egybehangolt politikája Németország tekintetében.

Az előttünk álló berlini kérdés igazi jelentőségének helyes megítélése és a berlini helyzet normalizálására fennálló lehetőségek meghatározása érdekében visszapillantást kell vetnünk arra, hogy milyen irányt követett a hitlerellenes koalicióban részvevő hatalmak Németországgal szemberi politikája.

Mint ismeretes, az USA, valamint Nagy-Britannia és Franciaország nem egyszeriben jutottak arra a következtetésre, hogy a hitlerista agresszió feltartóztatására együttműködést kell létesiteni a Szovjetunióval, noha a szovjet kormány állandóan hangsulyozta, hogy hajlandó együttműködni. A nyugati országok fővárosaiban hosszu ideig ellentétes irányzatok voltak tulsulyban, amelyek különösen nyilvánvalóvá váltak a Hitlerrel Münchenben megkötött vásár időszakában. *A nyugati hatalmak azt remélték, hogy megszeliditik és kelet felé taszitják a német militarizmust. Ezért eltürték és bátoritották Hitler zsarolási és fenyegetési politikáját, valamint a hitlerista Németország és szövetségese, a fasiszta Olaszország közvetlen agressziv tetteit egész sor békeszerető állam ellen.*

De a fasiszta Németország — keresztül huzva München sugalmazóinak rövidlátó számításait — a nyugati hatalmak ellen fordult s a hitlerista hadsereg megkezdte előnyomulását nyugat felé; szétzuzta Dániát, Norvégiát, Belgiumot, Hollandiát és leverte Franciaországot. Az USA és Nagy-Britannia kormányai csak ekkor döbbentek rá, hogy számításaikba hiba csuszott s csak ekkor voltak hajlandók a Szovjetunióval együtt megszervezni a fasiszta Németországgal, Olaszországgal és Japánnal szembeni ellenállást. Ha a nyugati hatalmak józanabb politikát folytattak volna, sokkal előbb létre lehetett volni hozni a Szovjetunió, az USA, Nagy-Britannia és Franciaország ez irányu együttműködését; sőt, már azokban az első években létre lehetett volna hozni, amikor Hitler Németországban magához ragadta a hatalmat. *S akkor nem került volna sor Franciaország megszállására, sem Dunkerque-re, sem Pearl-Harbour-ra. Akkor meg lehetett volna menteni sok millió emberéletet, amelyet a Szovjetunió, Lengyelország, Jugoszlávia, Franciaország, Anglia, Csehszlovákia, az USA, Görögország, Norvégia és más országok népei áldoztak fel az agresszorok megfékezésére.*

A hitlerellenes koalició megteremtése a jelenkori történelem példátlan ténye volt már csak azért is, mert egy igazságos védelmi háboruban különböző társadalmi rendszerű államok egyesültek a közös ellenség leverésére. A szovjet kormány mélységes tisztelettel viseltetik ezen országok szövetsége iránt, amely a fasizmus elleni harcban alakult ki s amelyet a szabadságszerető népek vére pecsételt meg. *A szovjet nép szeretné megőrizni és elmélyiteni a bizalom és a barátság ama érzéseit, amelyek az elmult háboru nehéz éveiben az USA, Anglia, Franciaország és a hitlerellenes koalicióban részt vett más országok népeihez fűzték.*

Amikor a népek a hitleri Németország feletti győzelmet ünnepelték, a Szovjetunió, az USA és Nagy-Britannia a kormányfői értekezletre ültek össze Potsdamban, hogy közös politikát dolgozzanak ki a háboru utáni Németországgal szemben. *A potsdami egyezmény, amelyhez röviddel aláirása után Franciaország is csatlakozott, a népek történelmi tapasztalatának általánositása volt a német militarista agresszió elhárításáért folytatott harcban.* Ennek az egész megegyezésnek az volt a célja, hogy olyan feltételeket teremtsen, amelyek lehetetlenné teszik, hogy Németország — mint ez annyiszor megtörtént — ismét megtámadja a békeszerető államokat; ennek az egyezménynek az volt a célja, hogy *a német militaristák ne robbanthassanak ki egy uj világháborut, hogy Németország egyszersmindenkorra mondjon le a háditó politika vágyáról és szilárdan induljon el a békés fejlődés utján.*

A négy hatalom kormányai azoknak a népeknek az akaratát juttatva kifejezésre, amelyek számtalan áldozatot hoztak a hitlerista agresszorok szétzuzásáért, ünnepélyes fogadalmat tettek, hogy *gyökerestől kiirtják a német militarizmust és nácizmust, egyszersmindenkorra megakadályozzák ezek feléledését és minden intézkedést megtesznek, hogy Németország sohase veszélyeztesse többé szomszédait, vagy a világbékét. A potsdami értekezlet részvevői kifejezték azt az elhatározásukat, hogy megakadályoznak minden fasiszta, vagy militarista tevékenységet, propagandát. Vállalták azt is, hogy megengedik és támogatják minden demokratikus politikai párt működését Németországban.*

A német militarizmus gazdasági alapjának szétzuzása céljából elhatározták, hogy *kikuszöbölik a német gazdaság tulzott összpontositását a kartellek, szindikátusok, trösztök és más monopolista szövetségek formájában, amelyek a fasizmust hatalomra juttatták, biztositották a hitlerista agresszió előkészitését és végrehajtását.*

A potsdami egyezmény fontos előirásai értelmében Németországot még a megszállás ideje alatt is gazdaságilag egységesnek kellett volna tekinteni. Az egyezmény előirányozta azt is, hogy központi német közigazgatási szervek létesülnek. A potsdami értekezlet határozata alapján létesitett külügyminiszteri tanács megbizást kapott, hogy előkészitse a német kérdés békés rendezését.

Mindezeknek az intézkedéseknek valóraváltása lehetővé tette volna a német nép számára, hogy gyökeresen átszervezze életét és megteremtsen egy egységes, békeszerető, demokratikus német államot.

Ezek a potsdami egyezmény főbb előirásai, amelyek biztositották mind a Németország elleni harcban részt vett népek érdekeinek, mind pedig maga a német nép alapvető érdekeinek helyes összefonódását s ugyanakkor megfelelő alapot teremtettek a négy hatalomnak a német kérdésben folytatott közös politikája számára s egyszersmind széleskörű és gyümölcsöző együttműködésükre az európai kérdésekben általában.

Az események későbbi alakulása azonban egészen más irányt vett, mint ahogyan azt a potsdami egyezmény megszabta. A Szovjetunió és a három nyugati hatalom viszonya egyre rosszabbá vált, nőtt a kölcsönös bizalmatlanság és gyanakvás s ez a viszony ma már az ellenséges viszony formáját öltötte fel.

A szovjet kormány őszintén remélte, hogy a háboru győzelmes befejezése után, az elkerülhetetlen ideológiai nézeteltérések ellenére, a háboru utáni helyzet világos felismerése alapján teljes lehetőség nyilik az antifasiszta koalició élén állott nagyhatalmak további gyümölcsöző együttműködésére.

De a nyugati hatalmak politikáját egyre inkább kezdték befolyásolni a szocialista és kommunista elvekkel szemben gyülölettel eltelt erők, amelyek a háboru idején azonban eltitkolták a Szovjetunió elleni terveiket. Ennek következtében Nyugaton az ideológiai harc minden eszközzel való kiélezésének irányvonalát alkalmazták, amelynek élére az agressziv vezetők, az államok békés együttlétezésének ellenségei álltak. Az Egyesült Államok és a többi nyugati állam számára W. Churchill adta meg a jelt, az 1946. márciusában megtartott, ismert fultoni beszédével.

Maga a két ideológia közötti ellentét — a nézetek és a meggyőződések harca — nem árthatott volna különösebben az államok közötti viszonynak. Az ideológiai harc sohasem szünt meg s ez a harc tovább fog tartani, mivel különböző nézetek léteznek a társadalmi rendszerekről. Sajnos azonban Churchillnek és híveinek kijelentései más nyugati államvezetők gondolkodását is befolyásolták, ami a legszomorubb következményeket vonta maga után. A kirobbant ideológiai harcban részt vettek a kormányzó szervek és a fegyveres erők. *Ismeretes, milyen eredményhez vezetett ez: ahelyett, hogy fejlődött volna a főbb nagyhatalmak együttműködése, a világ két egymással szemben álló katonai csoportosulásra szakadt, megindult a verseny az atom- és hidrogénfegyver gyártása és felhalmozása tekintetében, másszóval háborus előkészületekre került sor.*

A szovjet kormány mélységesen sajnálja, hogy az események ilyen fordulatot vettek, mert ez árt a béke ügyének és ellentétben áll a népek természetes törekvésével a békés együttlétezésre és baráti együttműködésre.

Voltak olyan idők is, amikor az USA és Nagy-Britannia vezetői, különösen pedig Franklin D. Roosevelt, a kiváló amerikai államférfi, a néptömegeknek ezt az óhaját tükrözve, kijelentették, hogy az államok között a kölcsönös kapcsolatoknak olyan rendszerét kell kialakitani, amelyben a népek biztonságban érezzék magukat, az emberek pedig félelemérzés nélkül élhessék életüket.

A nyugati hatalmak a potsdami egyezménnyel ellentétes politikát folytatnak Németországban

Az USA-nak, Angliának és Franciaországnak a Szovjetunióval való kapcsolatában hirtelen fordulat állt be, amikor ezek a hatalmak Németországban a potsdami egyezménnyel ellentétes politikát kezdtek folytatni.

A potsdami egyezményt az USA, Nagy-Britannia és Franciaország kormányai akkor szegték meg először, amikor megtagadták, hogy teljesitsék az emlitett egyezményből fakadó kötelezettségüket, nevezetesen, hogy átadják a Szovjetuniónak a megállapitott mennyiségü nyugatnémet ipari felszerelést, részleges jóvátételként azokért a pusztitásokért és károkért, amelyeket a hitlerista Németország agressziója okozott a Szovjetunió népgazdaságának.

A dolgok azonban korántsem maradtak ennyiben. Az USA és Anglia kormányai évről-évre mindjobban eltávolódtak a potsdami egyezmény alapjául szolgáló elvektől.

Ugyanerre az utra tért Franciaország is, amely — bár később csatlakozott a potsdami egyezményhez — természetesen nem mentesülhet a reá háruló felelősség alól az egyezmény teljesitését illetően.

Miután rátértek Nyugat-Németország katonai-gazdasági potenciáljának helyreállitására, *a nyugati hatalmak ujjáélesztették és megszilárditották azokat az erőket, amelyek a hitlerista katonai gépezetet létrehozták. Ha a nyugati hatalmak tiszteletben tartották volna a potsdami egyezményt, meg kellett volna akadályozniok a német militaristák pozicióinak helyreállitását, meg kellett volna fékezniök a revansszellemet és nem lett volna szabad megengedniök, hogy Németország hadsereget és pusztító eszközöket gyártó ipart teremtsen magának.*

Mint ismeretes azonban, a három hatalom kormánya nemcsak, hogy nem ezt tette, hanem ellenkezőleg, megengedte a nyugat-német hadsereg megteremtését és sietteti az NSzK felfegyverzését, semmibevéve a Potsdamban vállalt kötelezettségeit. Mi több, bevonták Nyugat-Németországot — a Szovjetunió háta mögött s mint ez az egész világ előtt nyilvánvaló, ellene létrehozott — északatlanti tömbbe, most pedig atom- és rakétafegyverekkel szerelik fel.

Ugy látszik, a véres háboru keserű tapasztalataiból nem tanultak a nyugati hatalmak egyes államvezetői, akik ismét előszedik a hirhedt müncheni politikát — német militarizmus szitását a Szovjetunió ellen, az ellen az ország ellen, amely nemrégiben még fegyvertársuk volt.

Jogosan vetődik fel a kérdés: a nyugati hatalmak Németországgal szembeni mai politikájának sugallmazói vajon szavatolhatják-e, hogy az általuk istápolt német militarizmus nem fog ismét jelenlegi partnerei ellen fordulni s az amerikai, angol és francia népnek nem kell-e majd saját vérével fizetni azért, mert a három nyugati kormány megszegte azokat az egyezményeket, amelyek a szövetségesek között Németország békés és demokratikus fejlesztésére létrejöttek? *Aligha szavatolhatná ezt valaki.*

Az USA-nak, Angliának és Franciaországnak Nyugat-Németországgal szembeni politikája oda vezetett, hogy megszegték a potsdami egyezmény előirányzatait is, amelyek egységet voltak hivatva biztositani Németországnak, mint békeszerető, demokratikus államnak. S amikor a három hatalom hadseregei által megszállt Nyugat-Németországban létrehoztak egy önálló, külön államot, a Német Szövetségi Köztársaságot, Kelet-Németországnak, — ahol olyan erők jutottak uralomra, amelyek szilárdan elhatározták, hogy nem engedik ujabb katasztrófába sodorni a német népet — nem maradt más választása, minthogy maga is független államot alakitson.

Ilymódon keletkezett két állam Németország területén. *Nyugat-Németországban, — ennek fejlődését az USA, Anglia és Franciaország irányitották — olyan kormány jutott uralomra, amelynek képviselői nem rejtik véka alá a Szovjetunióval szembeni gyülöletüket és nem egyszer nyiltan hangoztatják a hitlerista agresszorok terveihez hasonló törekvéseiket. Kelet-Németországban viszont olyan kormány alakult, amely visszavonhatatlanul szakitott Németország agressziós multjával.* A Német Demokratikus Köztársaság állami és társadalmi életét olyan alkotmány szabályozza, amely minden tekintetben megfelel a potsdami egyezmény elveinek és a német nemzet legjobb haladó hagyományainak. A Német Demokratikus Köztársaságban egyszersmindenkorra felszámolták a monopóliumok s a junkerek uralmát, gyökeresen kiirtották a nácizmust és egész sor olyan társadalmi és gazdasági átalakulást valósitottak meg, amelyek kihuzták a talajt a militarizmus ujjászületése alól és az európai béke fontos tényezőjévé változtatták a Német Demokratikus Köztársaságot.

A Német Demokratikus Köztársaság kormánya ünnepélyesen kimondotta, hogy pontosan teljesiti a potsdami egyezmény értelmében ráháruló kötelezettségeket, amit — itt meg kell mondanunk —, a Német Szövetségi Köztársaság kormánya csökönyösen kerül.

A Német Szövetségi Köztársaság bevonása az észak-atlanti tömbbe szükségessé tette a Szovjetunió számára, hogy bizonyos ellenintézkedé-

(Folytatása a 2-ik oldalon.)

KÖZLEMÉNY

1958 november 26 és 28 között az RMP KV plenáris ülést tartott.

A plenáris ülés napirendjén az 1959-re szóló Állami Terv tervezetének vitája szerepelt.

Gheorghe Gheorghiu-Dej elvtárs, az RMP KV első titkára előterjesztette azokat a feladatokat, melyek a pártszervek és szervezetek, az állami és gazdasági szervek, a tömegszervezetek előtt a népgazdaság jövő évi fejlesztése terén állnak.

A vitában felszólaltak a Központi Vezetőség tagjai, a tartományi pártbizottságok első titkárai, miniszterek.

A plenáris ülés jóváhagyta az előterjesztett jelentést, valamint az ipari termelés fokozott fejlesztésére, a szocialista mezőgazdaság fejlődésére és a mezőgazdasági termelés növelésére, a népgazdaság belső tartalékainak minél erőteljesebb feltárására, valamint a dolgozók életszinvonalának emelésére szolgáló intézkedéseket.

A plenáris ülés elhatározta, hogy a lefolyt vita alapján elvégzik a megfelelő javitásokat és kiegészitéseket az 1959. évi Állami Tervben.

Elhunyt Georgi Damjanov elvtárs

A Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottsága, a Bolgár Népköztársaság Népi Gyűlésének Elnöksége és a Minisztertanács részéről

SZÓFIA. (Agerpres). — Az ATB hirügynökség jelenti:

A Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottsága, a Bolgár Népköztársaság Népi Gyülésének Elnöksége és a Minisztertanács mély fájdalommal jelenti a pártnak és az összes dolgozóknak, hogy november 27-én 12 óra 30 perckor váratlanul elhunyt Georgi Damjanov elvtárs, a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottsága Politbürójának tagja és a Népi Gyülés Elnökségének elnöke, pártunk és népi demokratikus államunk kiváló vezetője.

Georgi Damjanov egész életét a nép felszabaditásáért vivott harcnak szentelte a kapitalizmus és a monarcho-fasizmus igája alól, fáradhatatlanul küzdött a kommunista párt nagyszerű ügyéért, a szocializmus diadaláért országunkban.

Georgi Damjanov hűséges tanitványa és harcostársa volt Georgi Dimitrovnak, egyike volt a Bolgár Kommunista Párt legrégibb kipróbált veteránjainak s aktiv harcosa a nemzetközi kommunista- és munkásmozgalomnak. Georgi Damjanov törhetetlen szilárdsággal és bátorsággal harcolt az 1923 szeptemberében lezajlott emlékezetes felkelés idején. A fasizmus és a háboru éveiben meglélemlithetetlen proletár forradalmárként és a Komintern aktivistájaként buzgó tevékenységet fejtett ki. A szeptember 9-i győzelem után Georgi Damjanov egész alkotó energiáját a Bolgár Népköztársaság épitésének és fegyveres erői megteremtésének szolgálatába állitotta; kitartóan munkálkodott a dolgozóknak a hazafias front zászlaja alatti felsorakoztatásáért és a nép erkölcsi-politikai egységének megszilárditásáért.

A marxizmus-leninizmus nagyszerű elveihez hiven, Georgi Damjanov elvtárs fáradhatatlanul küzdött a párt tisztaságáért és sziklaszilárd egységéért. Lelkes, internacionalista hazafi volt, aki rendithetetlenül védelmezte a nagy és megbonthatatlan bolgár—szovjet barátságot.

A nép iránti határtalan hűségével, kiváló emberi és kommunista tulajdonságaival Georgi Damjanov kivivta a dolgozók őszinte tiszteletét és forró szeretetét.

Georgi Damjanov elvtársnak a párt és a nép szolgálatában kifejtett egész gazdag tevékenysége lelkesitő példaként fog állani a munkások, a parasztok és az összes dolgozók előtt a szocialista hazánk további felvirágoztatásáért folytatott harcban.

A BOLGÁR KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGA
A BOLGÁR NÉPKÖZTÁRSASÁG NÉPI GYÜLÉSÉNEK ELNÖKSÉGE
A BOLGÁR NÉPKÖZTÁRSASÁG MINISZTERTANÁCSA

1958. november 27.

A Bolgár Kommunista Párt KB Politbürója, a Népi Gyülés Elnöksége és a Minisztertanács együttes gyászülése

SZÓFIA. (Agerpres). — Az ATB jelenti:

A Bolgár Kommunista Párt KB Politbürója, a Népi Gyülés Elnöksége és a Minisztertanács 1958 november 27-én együttes gyászülést tartott Georgi Damjanov elvtársnak, a Bolgár Kommunista Párt KB Politbürója tagjának és a Népi Gyülés Elnökségének elnökének emlékezetére.

Az ülésen a következő határozatokat hozták:

1. November 28-tól november 30-ig nemzeti gyászt tartanak az egész országban.

2. Georgi Damjanov temetésének megszervezésére a következő bizottságot nevezik ki: Ivan Mihajlov (a bizottság elnöke), Sztanko Todorov, Nyikolaj Georgijev, Georgi Kosztov, Maria Zaharjeva.

3. Georgi Damjanov, a Bolgár Népköztársaság Népi Gyülése Elnökségének elnöke és a Bolgár Kommunista Párt élharcosa emlékének megörökitésére:

a) A Pirdop Zlatica-i rézipari kombinát Georgi Damjanov nevét veszi fel;

b) Eopusna (Mihajlovgrad tartomány), Georgi Damjanov szülőfaluja, Georgi Damjanov nevét veszi fel.

c) Vraca városban emlékművet emelnek Georgi Damjanovnak.

d) A mihajlovgrádi 2. számu vegyesgimnázium Georgi Damjanov nevét kapja.

A Román Népköztársaság küldöttsége Georgi Damjanov temetésén

A Román Munkáspárt Központi Vezetősége, a Román Népköztársaság Nagy Nemzetgyülésének Elnöki Tanácsa és a Minisztertanács küldöttséget nevezett ki, mely résztvesz Georgi Damjanov elvtársnak, a Bolgár KP KB Politikai Irodája tagjának és a Bolgár Népköztársaság Népi Gyülése Elnöksége elnökének temetésén.

A küldöttség tagjai a következő elvtársak: Constantin Pîrvulescu, az RMP KV Politikai Irodájának tagja, a Román Népköztársaság Nagy Nemzetgyülésének elnöke, Mihai Burca vezérőrnagy, az RMP KV póttagja, az RNK Fegyveres Erői miniszterének helyettese és Mihail Rosianu, az RMP KV póttagja, a Román Népköztársaság szófiai rendkivüli és meghatalmazott nagykövete.

A küldöttség péntek este elutazott Szófiába.

A Román Népköztársaság Minisztertanácsa részéről

A Román Népköztársaság Minisztertanácsa elhatározta, hogy 1958 november 30-át, vasárnapot — Georgi Damjanov elvtársnak, a Bolgár Népköztársaság Népi Gyülése Elnöksége elnökének temetése napját — gyásznappá nyilvánitja.

Az intézmények és vállalatok gyászfátyolos lobogókat tüznek ki.

(Agerpres.)

A November 7 gyárban

Ismeretes, hogy a Közszükségleti Ipar Minisztériumának illetékes vezérigazgatósága május 1 és november 7 között országos ujitóversenyt kezdeményezett az élelmiszeripari vállalatok között. A versenybe örömmel bekapcsolódtak a November 7 gyár ujitói, ésszerüsitői is és miután november 7-én lezárult a verseny, az elmult napokban összesitették eredményeiket. Kitünt, hogy a verseny során több mint 300 versenypontot összesitettek. Még nem ismerik az ország többi élelmiszeripari vállalatainak eredményeit, de remélik, hogy az emlitett 300 versenypontot az elsők közé küzdötték fel magukat.

A tárgyalt időszakban — tehát május 1 és november 7 között — összesen 72 ujitási és ésszerüsitési javaslatot jegyeztek be a müszaki kabinetnél. Az ujitó bizottság ezek közül 39-et végleges formában alkalmasnak minősitett, s azokat már a gyakorlatban is bevezették.

A Szovjetunió kormányának jegyzéke az USA kormányához

(Folytatás az első oldalról.)

sekat tegyen, mivel a három nyugati hatalom megszegte azokat a kötelezettségeket, amelyeket a Szovjetunió, az USA, Nagy-Britannia és Franciaország vállalt; ezek a hatalmak szövetkeztek Nyugat-Németországgal és még korábban Olaszországgal a Szovjetunió ellen, amely a fasiszta agresszor elleni harc legnagyobb terhét viselte. *Ez a zárt katonai csoportosulás más országokra nézve is veszélyt idézett elő. Ez a helyzet arra késztette a Szovjetuniót és a német, valamint az olasz fasizmus agressziója miatt szenvedett más európai országokat, hogy megalakítsák védelmi szervezetüket. Ebből a célból megkötötték a Varsói Szerződést, amelyhez a Német Demokratikus Köztársaság is csatlakozott.*

Ha mérlegeljük az elmondottakat, csak egyetlen következtetést vonhatunk le: a nyugati hatalmak durván megszegték a potsdami egyezményt.

A két német állam társadalmi rendszerének megoldása a németek ügye

Ez az egyezmény most olyan fatörzshöz hasonlít, amely valamikor erőteljes volt, gyümölcsöt érlelt, most azonban elmetszve meddővé vált. *A nyugati hatalmak már régóta elvetették azokat a magasztos célkitűzéseket, amelyekért a potsdami egyezmény létrejött, németországi gyakorlati tevékenységük pedig homlokegyenest ellenkezik a potsdami egyezmény előírásaival.*

Természetesen a probléma nem abban áll, hogy a Német Demokratikus Köztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság társadalmi és állami rendszere különböző alapokon épült.

A szovjet kormány úgy vélt, hogy a két német állam társadalmi rendszerének megoldása maguknak a németeknek az ügye. A Szovjetunió a német nép belügyeibe való beneme avatkozás álláspontjára helyezkedik, mint ahogy nem avatkozik bele más népek ügyeibe sem.

De az, hogy az NDK a szocializmus útján halad, mélyen ellenséges magatartást váltott ki a szövetségi kormány részéről az NDK-val szemben. Ezt a magatartást teljes mértékben támogatják és bátorítják a NATO-ban részvevő államok és főként az USA.

A Német Szövetségi Köztársaság kormánya a nyugati hatalmak nyomására rendszeresen hidegháborura uszít, vezetői pedig ismételten olyan értelemben nyilatkoztak, hogy a Német Szövetségi Köztársaság erőpolitikát fog folytatni, vagyis a diktátum politikáját a másik német állammal szemben.

Az NSzK kormánya tehát nem óhajtja a német nép békés egyesítését, — amely két különböző társadalmi alappal rendelkező államban él, — hanem terveket sző az NDK felszámolására és arra, hogy saját militarista államát az NDK rovására megszilárdítsa.

A szovjet kormány teljesen megérti a Német Demokratikus Köztársaság álláspontját, megérti, hogy az NDK nem akarja megsemmisíteni a német dolgozók demokratikus és társadalmi vívmányait, nem akarja, hogy visszaállítsák a kapitalista és földesuri tulajdont és a néptől elvegyék a földet, a gyárakat s az üzemeket, nem akarja, hogy az NDK-ban bevezessék a militarista rendszert.

A Német Demokratikus Köztársaságban nemrégen megtartott népikamarai és helyi tanácsválasztások ismét ragyogóan bebizonyították, hogy az NDK lakossága egyöntetűen támogatja kormányának a béke megóvására és Németország békés és demokratikus egyesítésére irányuló politikáját, a szilárd elhatározása megvédeni szocialista vívmányait.

A népek nem fogják megengedni Németország egyesítését militarista alapon

A Szovjetunió teljes szolidaritást vállal a törvényes jogait rendíthetetlenül védelmező Német Demokratikus Köztársasággal.

Ha szembenézünk az igazsággal, meg kell állapítanunk, hogy más országok se nagyon támogatják a Német SzK kormányának Németország erőszakos egyesítését célzó terveit. Ez érthető is, hiszen még frissek azok a sebek, amelyeket a hitlerista Németország ejtett a népeken, beleértve Franciaország és Nagy-Britannia népeit is.

Még távolról sem tűntek el a francia falvak és városok felett átvonult legutóbbi háboru nyomai. Még nem tűntek el annak a pusztításnak a nyomai sem, amelyet a hitlerista bombázások okoztak Anglia fővárosában és sok más városában, az angolok milliói nem felejthetik el Coventry városának tragikus sorsát. *Azok a népek, amelyek elszenvedték a hitlerista hadsereg megszállását, meg tudják érteni az ilyen érzelmeket.* E népek sok millió fiát gyilkolták meg, kinozták halálra; hazájukban ezer és ezer várost romboltak le, ezer és ezer falut perzseltek fel. *A szovjet emberek sohasem fogják elfelejteni Sztálingrádot, a lengyelek Varsót, a csehszlovákok Lidicét. Az amerikai családoknak is kijutott a keserűségből, hiszen sokan vesztették el hozzátartozóikat, barátaikat. Németország kétszer robbantott ki világháborút s mindkét esetben háborúba sodorta az Amerikai Egyesült Államokat, amelynek fiai távoli országokban, az amerikai partoktól sokezer kilométernyire kellett vérüket ontsák.*

Mindezeket figyelembe véve *a népek nem engedhetik és nem is fogják megengedni Németország militarista alapon való egyesítését.*

Van Németország egyesítésének egy másik programja is, amely mellett a Német Demokratikus Köztársaság száll síkra. Ez a program egy békeszerető és demokratikus állam keretébe akarja egyesíteni Németországot. A népek csak üdvözölni tudják ezt a programot, amelynek valóraválásához egyetlen út vezet: a két német állam közötti megegyezés és kapcsolatok létrehozásának, a német államszövetség megteremtésének útja. A Német Demokratikus Köztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság társadalmi alapjának érintése nélkül e javaslat megvalósítása a közös békepolitika felé irányította volna kormányaik és parlamentjeik erőfeszítéseit és biztosította volna a két német állam egymáshoz való fokozatos közeledését és egységes egésszé való összeolvadását.

A Szovjetunió, épp ugy, mint a négyhatalmi egyezményeknek az alapján kéri, amelyeket ők maguk megszegtek.

Ha az USA, Anglia és Franciaország valóban az említett nemzetközi egyezményekből és elsősorban a potsdami egyezményből folyó jogok alapján tartózkodnak Berlinben, akkor ez azzal a kötelezettséggel jár számukra, hogy betartsák ezeket az egyezményeket. Annak, aki durván megszegte ezeket az egyezményeket, nincsen már jogi alapja, hogy Berlinben vagy Németország bármely más részén tovább is fenntartsa megszállási rendszerét. Meg lehet-e indokolni a megszállási rendszer fenntartását Németországban vagy annak bármely más részén több mint 13 évvel a háboru befejezése után? Hiszen minden megszállás bizonyos időre korlátozott jelenség, amint azt a Németországra vonatkozó négyhatalmi egyezmények leszögezik.

Köztudomásu, hogy a megszállás szokásos befejezéseként a hadiállapotban volt felek békeszerződést kötnek, amely megfelelő feltételeket biztosít a legyőzött országnak a normális élet helyreállítására.

Azért, hogy Németországnak a mai napig sincs békeszerződése, a felelősség elsősorban az USA, Anglia és Franciaország kormányait terheli, amelyeknél egy ilyen szerződés előkészítésének gondolata, mint látjuk, sohasem talált megértésre.

Ismeretes, hogy a három hatalom kormánya mindannyiszor negatív választ adott, valahányszor a szovjet kormány a német békeszerződés előkészítésének kérdésében hozzájuk fordult.

Az USA, Anglia és Franciaország, amint ez év szeptember 30-án kelt jegyzékeikből kitűnik, most is ellenzik a Szovjetunió és az NDK ujabb javaslatait a Németországgal való békés rendezés kérdésében, ugyanakkor pedig a maguk részéről nem tesznek semmiféle javaslatot, mint ahogy az egész háboru utáni időszak folyamán sem tettek.

Alapjában véve az amerikai kormány legutóbbi jegyzéke ugyanannak az álláspontnak a megismétlése, amely teljesen tarhatatlannak bizonyult és amely szerint Németország nemzeti egységének helyreállításával a Szovjetuniónak, a USA-nak, Nagy-Britanniának és Franciaországnak kell foglalkoznia, nem pedig az egyesülendő német államoknak. Az amerikai kormány jegyzékéből kitűnik továbbá az is, miszerint az USA ismét kivonja magát az alól, hogy tárgyalásokat folytasson a Szovjetunióval és más érdekelt államokkal a német békeszerződés előkészítése céljából. Valóságos bűvös kör képződik: az amerikai kormány ellenzi a német békeszerződés előkészítését s arra hivatkozik, hogy nem létezik egy egységes német állam; *ugyanakkor azonban megakadályozza Németország egyesítését, elutasítva e probléma egyetlen reálisan lehetséges megoldását — a két német állam közötti megegyezést.*

Vajon a nyugati hatalmak nem azért helyezkednek-e ilyen álláspontra a békeszerződés kidolgozásának kérdésében, mivel a végtelenségig meg akarják hosszabbítani nyugatnémetországi kiváltságaikat és Nyugat-Berlin megszállási statutumát? *Most egyre világosabbá válik, hogy pontosan igy állnak a dolgok.*

A szovjet kormány ismételten megerősíti, hogy bármikor hajlandó részt venni a német békeszerződés előkészítésével foglalkozó tárgyaláson. Jelenleg azonban a békeszerződés hiánya semmiesetre sem igazolhatja azokat a próbálkozásokat, amelyek célja fenntartani a megszállási rendszert Németország bármely részében.

Németország megszállási időszaka, már régen a multé és az a próbálkozás, hogy megakadályozzák az idegen hatalmak németországi különleges jogainak megszüntetését, veszélyes anakronizmussá válik. Németország megszállási rendszere sohasem volt öncélu. A megszállási rendszer bevezetésének célja volt hozzásegíteni a német nemzet egészséges erőit, hogy a militarista Németország romjain megteremtsék nemzetük uj, demokratikus és békeszerető államát.

A nyugati hatalmak durván visszaélnek megszállási jogukkal

A Szovjetunió, amely békében és barátságban óhajt élni az egész német néppel, normális diplomáciai kapcsolatot létesitett és tart fenn mindkét német állammal. A Szovjetuniót szoros és baráti kapcsolatok fűzik a Német Demokratikus Köztársasághoz. Ezeket a kapcsolatokat szentesitette a Szovjetunió és a Német Demokratikus Köztársaság között 1955 szeptember 20-án megkötött szerződés. A szerződés értelmében a két állam közötti kapcsolatok alapja a teljes egyenjogúság, a szuverénitás kölcsönös tiszteletbentartása és a belügyekbe való be nem avatkozás.

A másik német állammal — a Német Szövetségi Köztársasággal — való viszonyában a Szovjetunió ugyanezekből az elvekből indul ki.

Az USA, Nagy-Britannia és Franciaország kormányai a párizsi egyezmények aláírása alkalmával kijelentették, hogy megszüntetik a megszállási rendszert az ellenőrzésük és közigazgatásuk alatt álló Német SzK területén.

Berlin négyhatalmi statutuma annakidején azzal kapcsolatban merült fel, hogy Berlint — Németország fővárosát — az ellenőrző tanács székhelyévé jelölték ki. Ezt a tanácsot azért létesitették, hogy a megszállás első időszakában irányitsa Németországot. A Szovjetunió mind a mai napig lelkiismeretesen tiszteletben tartotta ezt a statutumot, noha az ellenőrző tanács 10 évvel ezelőtt megszűnt létezni, Németországban pedig már régen két főváros van. *Ami az USA-t, Nagy-Britanniát és Franciaországot illeti, ezek durván visszaélnek a Berlinre vonatkozó megszállási jogukkal és Berlin négyhatalmi statutumát saját céljaikra használják fel, nevezetesen arra, hogy kárt okozzanak a Szovjetuniónak, a Német Demokratikus Köztársaságnak és más szocialista országoknak.*

A Berlin négyhatalmi statutumára vonatkozó egyezményt, — a négy hatalom jogegyenlősége alapján — valamikor azoknak a demokratikus és békés célkitűzéseknek a nevében kötötték meg, amelyek utóbb Potsdami elvek néven váltak ismeretessé. Ez az egyezmény annak idején megfelelt az adott történelmi pillanat követelményeinek és az összes részvevők — a Szovjetunió, az USA, Nagy-Britannia és Franciaország — érdekeinek. Most viszont, amikor a nyugati hatalmak kezdték felfegyverezni Nyugat-Németországot és a Szovjetunió ellen irányuló politikájuk eszközévé változtatni, *a szövetségesek Berlinre vonatkozó egyezményének lényege immár érvényét vesztette;* az egyezményt három részvevője megszegte, s kezdi felhasználni a negyedik részvevő — a Szovjetunió ellen. Ilyen körülmények között nevetséges lenne elvárni, hogy a Szovjetunió, vagy helyében bármelyik más olyan állam, amely ad valamit a tekintélyére, ugy tegyen, mintha nem venné észre a bekövetkezett változásokat.

Az a nyilvánvalóan képtelen helyzet állít elő, mintha a Szovjetunió támogatna és saját maga kedvező feltételeket biztositana a nyugati hatalmak akcióihoz, amelyek a Szovjetunió és a Varsói Szerződésben lévő szövetségesei ellen irányulnak.

Nyilvánvaló, hogy a Szovjetunió, akárcsak a Varsói Szerződésben részvevő többi ország nem türheti többé ezt a helyzetet. Nyugat-Berlin megszállási rendszerének további fenntartása egyértelmű volna a NATO-ban részvevő országok kiváltságos helyzetének elismerésével, holott erre természetesen, semmiféle alap sincsen.

Kétségtelen, senki sem gondolhatja komolyan, hogy a Szovjetunió támogatni fogja az agressziv erőket abban, hogy kifejthessék aknamunkájukat, sőt, mi több, hogy támadást készítsenek elő a szocialista országok ellen. *Minden józan itélőképességű ember számára világos kell, hogy legyen, hogy a Szovjetunió nem türhet Nyugat-Berlinben olyan helyzetet amely jogos érdekeit, biztonságát és más szocialista országok biztonságát érinti. Tudni kellene, hogy a Szovjetunió nem Jordánia és nem is Irán és hogy sohasem fogja megengedni, hogy vele szemben nyomást alkalmazzanak abból a célból, hogy a NATO katonai csoportosulásban részvevő hatalmak a maguk számára előnyös feltételeket szabhassanak.* Márpedig a nyugati hatalmak éppen ezt akarják elérni a Szovjetuniótól, amikor megpróbálják fenntartani megszállási jogukat Nyugat-Berlinben.

Vajon figyelmen kivül hagyhatja-e a szovjet kormány azokat a tényeket, amelyek a Szovjetunió szövetségese — a Német Demokratikus Köztársaság — és a varsói védelmi szerződésben részvevő összes államok biztonságának alapvető érdekeit érintik? Magától értetődik, hogy nem. *A szovjet kormány nem tekintheti magára nézve kötelezőnek a szövetségesekkel Németországra vonatkozólag kötött szerződésnek ama részét, amely a jogokat illetően egyenlőtlen jellegűvé vált és amelyet Nyugat-Berlin megszállási rendszerének fenntartására, az NDK belügyeibe való beavatkozásra használnak fel.*

Ezzel kapcsolatban a szovjet kormány az USA kormánya tudomására hozza, hogy a Szovjetunió érvénytelennek minősíti „a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének kormánya, az Amerikai Egyesült Államok és az Egyesült Királyság kormányai között Németország megszállási övezetei és Nagy-Berlin közigazgatása tekintetében 1944 szeptember 12-én létrejött egyezmény jegyzőkönyvét" és az ehhez csatolt pótegyezményeket, beleértve a Szovjetunió, az USA, Nagy-Britannia és Franciaország kormányai között 1945 május elsején a németországi ellenőrzési rendszerre vonatkozólag megkötött egyezményt, vagyis a Németország fegyverletételét követő első évekre előirányzott egyezményeket.

Nem nehéz megállapitani, hogy a szovjet kormány ezzel a nyilatkozatával csupán egy tényállási szögez le, nevezetesen azt, hogy az USA, Nagy-Britannia és Franciaország már rég lemondtak a hitleri Németország elleni háboru idején és Németország leverése után megkötött szerződések és egyezmények alapját képező fő pontokról. A szovjet kormány csupán levonja a következtetéseket, amelyek a Szovjetunió számára ebből a tényállásból elkerülhetetlenül adódnak.

Az elmondottak értelmében és a Német Demokratikus Köztársaság szuverénitásának elvéből kiindulva, *a szovjet kormány megfelelő pillanatban tárgyalásokat kezd majd a Német DK kormányával arról, hogy a Német Demokratikus Köztársaságra ruházza át azokat a funkciókat, amelyeket ideiglenesen a szovjet szervek töltöttek be a szövetségesek fentemlitett egyezményei, valamint a Szovjetunió és a Német DK között 1955 szeptember 20-án létrejött egyezmény alapján.*

A berlini kérdés legjobb megoldása egy olyan intézkedés lenne, amely a Németországra vonatkozó potsdami egyezmény teljesitésén alapulna. Ez azonban csak akkor lehetséges, ha a három nyugati hatalom, a potsdami egyezmény szellemének és elveinek megfelelően, visszatér a Szovjetunióval való közös politikára a német kérdésben. A jelenlegi körülmények között ez azt jelentené, hogy a Német Szövetségi Köztársaság kilép a NATO-ból, a Német Demokratikus Köztársaság pedig kilép a Varsói Szerződésből és megegyezés jön létre, hogy a potsdami egyezmény elveinek megfelelően a két német állam egyikében se létezzenek fegyveres erők, kivéve a belső rend fenntartásához és a határok őrzéséhez szükséges erőket.

Véget kell vetni Berlin nyugati szektora megszállásának

Ha az Amerikai Egyesült Államok nem hajlandó ilyen módon hozzájárulni a szövetségesek között Németországra vonatkozólag megkötött egyezmények alapvető politikai elveinek valóraváltásához, nem lesz semmiféle jogi, vagy erkölcsi alapja arra, hogy ragaszkodjék Berlin négyhatalmi statutumának fenntartásához.

Bizonyára akadnak majd olyan rosszakarói a Szovjetuniónak, akik megkisérlik a szovjet kormány álláspontját a berlini megszállási rendszer kérdésében annexiós törekvésnek értelmezni. Nyilvánvaló, hogy az efféle értelmezésnek semmi köze sincs a valósághoz.

A Szovjetunió, akárcsak a többi szocialista ország, nem kiván semmilyen területet meghóditani s politikájában határozottan az annektálás elvének elitéléséből indul ki, vagyis megbélyegzi idegen területek megszállását és más népek erőszakos elcsatolását. Ezt az elvet Lenin, a szovjet állam megalapitója hirdette meg a szovjet rendszer fennállásának még az első napjaiban.

A Szovjetunió nem törekszik semmilyen hóditásra, csupán azt kivánja, hogy vessenek véget a Berlinben annak folytán kialakult természetellenes és veszélyes helyzetnek, hogy a város nyugati szektorait továbbra is az USA, Nagy-Britannia és Franciaország tartják megszállva.

A nyugati hatalmak nem hajlandók részt venni a német békeszerződés előkészitésében, a Német Szövetségi Köztársaság pedig e hatalmak támogatásával olyan politikát folytat, amely akadályozza Németország egyesitését. Ilyen körülmények között

Berlin kérdését önálló problémaként, a legközelebbi jövőben rendezni kell. Olymódon kell eljárni, hogy Nyugat-Berlint ne lehessen többé ugródeszkának felhasználni a szocialista országok, a Német Demokratikus Köztársaság, a Szovjetunió ellen irányuló élénk kémtevékenységben, diverziós és más felforgató tevékenységben: el kell érni, hogy — az amerikai vezetők szavaival élve — Nyugat-Berlint ne használhassák fel „közvetett agresszió" céljaira a szocialista tábor országai ellen.

Az USA, Nagy-Britannia és Franciaország berlini érdekeltsége lényegében éppen abban áll, hogy hidfőként használja fel ezt a „frontvárost" — ahogyan Berlint kirivó módon Nyugaton nevezik — a szocialista országokkal szembeni ellenséges tevékenységre. A nyugati hatalmak — mint megszállók — semmi mást nem érnek el berlini tartózkodásukkal. *Nyugat-Berlin törvénytelen megszállásának felszámolásából semmiféle hátrány sem származna sem az USA-ra, sem Nagy-Britanniára, sem pedig Franciaországra, viszont érezhetően megjavulna a nemzetközi légkör Európában és megnyugodnának az emberek szerte a világon.*

És ellenkezőleg, ha a nyugati hatalmak csökönyösen kitartanának Nyugat-Berlin megszállása mellett, ebből csak azt a következtetést lehetne levonni, hogy a dolgok nem korlátozódnak csupán az NDK és a Szovjetunió elleni „közvetett agresszióra", hanem — ugy tünik — Nyugat-Berlin felhasználásával kapcsolatosan még ennél is veszélyesebb célu terveket követnek.

A szovjet kormány, attól az óhajtól vezérelve fordul az USA kormányához, hogy enyhülést érjenek el a nemzetközi feszültség terén, hogy megszüntessék a hidegháborus állapotokat, megtisztítsák az utat a Szovjetunió, valamint az Egyesült Államok, Nagy-Britannia és Franciaország időszonyának helyreállítása felé, elhárítsák mindazt, ami összeütközést és egyenetlenséget okozhat országaink között s hogy csökkenjenek a konfliktusokat szülő okok.

Tagadhatatlan, hogy a jelenlegi helyzetben Nyugat-Berlin éppen ilyen viszályt és bizalmatlanságot kiváltó forrás országaink között.

A kérdés leghelyesebb és legkézenfekvőbb megoldása természetesen az volna, ha Berlin nyugati része, amely lényegében el van szakitva a Német Demokratikus Köztársaságtól, egyesülne a keleti résszel s igy, Berlin egységes várossá válna annak az államnak a keretében, amelynek területén fekszik.

A szovjet kormánynak azonban — tekintetbe véve, hogy az USA, Nagy-Britannia és Franciaország jelenleg irreális politikát folytat a Német Demokratikus Köztársasággal szemben — látnia kell azokat a nehézségeket, amelyekkel a nyugati hatalmak találkoznak majd a berlini kérdés ilyenszerű megoldásához való hozzájárulások során. A szovjet kormányt egyben az a gondoskodás is vezérli, hogy a megszállási rendszer megszüntetésének folyamatát a nyugatberlini lakosság életében kialakult rend terén ne kisérje fájdalmas változás.

Természetesen, nem lehet figyelmen kivül hagyni azt a tényt, hogy Nyugat-Berlin politikai és gazdasági fejlődése a három nyugati hatalom általi megszállás időszakában más irányban haladt, mint Keleti-Berliné és a Német Demokratikus Köztársaságé. Következésképpen Berlin két részében is teljesen különböző az életmód. *A szovjet kormány véleménye szerint az idegen megszállás megszünésekor Nyugat-Berlin lakosságának módot kell nyujtani arra, hogy saját elgondolása szerint rendezze be életét.* Ha a nyugati berlini lakosság a kapitalista magántulajdonon alapuló jelenlegi életformát óhajtja folytatni, ez az ő dolga. A Szovjetunió tiszteletben fogja tartani a nyugat-berlini lakosság bármiféle ilyenirányu választását.

A szovjet kormány mindezen megfontolások alapján lehetségesnek tartaná Nyugat-Berlin kérdését jelenleg olymódon megoldani, hogy Nyugat-Berlint egy független politikai egységgé — szabad várossá — nyilvánitsák, amelynek életébe egyetlen állam, még a két meglévő német állam se avatkozzék bele. Szó lehetne különösképpen egy olyan megegyezésről, amelynek értelmében a szabad város területét demilitarizálnák és e területen nem léteznének semminő fegyveres erők. Nyugat-Berlinnek, a szabad városnak, saját kormánya lenne, maga irányitaná gazdasági életét, közigazgatását és egyéb ügyeit.

A négy nagyhatalom, amely a háboru után részt vett Berlin közös igazgatásában, ugyszintén a két német állam kötelezettséget vállalhatnának, hogy tiszteletben tartják Nyugat-Berlinnek, mint szabad városnak a statutumát, ugyanugy, mint ahogy a négy hatalom Ausztria Köztársaság semleges statutuma tekintetében járt el.

A szovjet kormánynak nem volna kifogása az ellen, hogy Nyugat-Berlin szabadváros statutumának érvényrejuttatásában valamilyen formában az Egyesült Nemzetek Szervezete is részt vegyen. Nyilvánvaló, hogy Nyugat-Berlin sajátos helyze-

(Folytatása a 3-ik oldalon)

A Szovjetunió kormányának jegyzéke az USA kormányához

(Folytatás a 2-ik oldalról.)

tét tekintve — mivel a Német Demokratikus Köztársaság területén fekszik és el van szakítva a külvilágtól — felvetődik az a probléma, hogy módozatot kell találni a megegyezésre a Német Demokratikus Köztársasággal, a szabadvárosnak a külvilággal való zavartalan közlekedése biztosításával kapcsolatban, mind keleti, mind nyugati irányban, az emberek szabad közlekedésének és az áruszállitmányok szabad forgalmának lebonyolitása céljából.

A maga részéről Nyugat-Berlin kötelezettséget vállalna arra: nem engedi meg, hogy területén ellenséges és felforgató tevékenységet folytassanak a Német Demokratikus Köztársaság, vagy bármely más állam ellen.

Nyugat-Berlin statutumának fentemlitett megoldása jelentős haladás volna a berlini helyzet normalizálásában, minthogy a nyugtalanság és a feszültség tüzfészke helyett központjává válhatna a két Németország közötti érintkezésnek és együttműködésnek, az ország békés jövője és a német nemzet egysége érdekében.

Nyugat-Berlin szabadvárosi statutumának megteremtése szilárdan biztositaná Nyugat-Berlin gazdaságának fejlődését a keleti és nyugati államokkal való sokoldalu kapcsolatai révén s megfelelő életszinvonalat biztosithatna a város lakosságának.

A Szovjetunió a maga részéről kijelenti, hogy minden eszközzel hozzájárul e célkitüzések valóraváltásához, főként olyan mennyiségű ipari árurendelés feladásával, ami teljes mértékben biztositaná a szabadváros gazdaságának stabilitását és felvirágzását, továbbá a Nyugat-Berlin számára szükséges nyersanyagok és élelmiszerek kereskedelmi alapon való rendszeres szállitásával.

Igy tehát a megszállási rendszer megszüntetése révén Nyugat-Berlin több, mint kétmillió lakosa nemcsak, hogy nem szenvedne hiányt, hanem ellenkezőleg, minden lehetősége megvolna életszinvonala emelésére.

Ha az USA kormánya, továbbá Nagy-Britannia és Franciaország kormányai kinyilvánitják hajlandók megvizsgálni a jelenlegi nyugat-berlini megszállási rendszer felszámolásának problémáját azáltal, hogy szabad város létesüljön Nyugat-Berlin területén, a szovjet kormány kész lenne a négy hatalom nevében hivatalosan érintkezésbe lépni a Német Demokratikus Köztársaság kormányával, amellyel a jelen jegyzék elküldése előtt már tanácskozott is ebben a kérdésben. Természetesen ugyanakkor figyelembe kell venni: az NDK hozzájárulása ahhoz, hogy területén belül Nyugat-Berlin szabad város formájában egy független politikai szervezet létesüljön — olyan engedmény s áldozat lenne az NDK részéről, amelyet az európai béke megszilárditásának és az egész német nép nemzeti érdekeinek nevében hozna.

A szovjet kormány attól az óhajtól vezérelve, hogy az európai béke és Németország békés önálló fejlődése érdekében elérje a berlini helyzet normalizálását, elhatározta, hogy intézkedéseket tesz a berlini megszállási rendszer felszámolására. A szovjet kormány reméli, hogy az USA kormánya kellő megértéssel fogadja ezeket az indokokat és reálisan fogja megvizsgálni Berlin kérdését.

Ugyanakkor a szovjet kormány hajlandó tárgyalásokat kezdeni az Amerikai Egyesült Államok kormányával és a többi érdekelt ország kormányával arra vonatkozólag, hogy Nyugat-Berlinnek megadják a demilitarizált, szabad város statutumát. Ha azonban ez a javaslat nem fogadható el az USA kormánya számára, akkor Berlin kérdésében nem marad egyetlen tárgyalási alap sem a volt megszálló hatalmak számára.

A szovjet kormányt az az óhaj fűtt, hogy a berlini helyzetben szükséges változás a nyugalom légkörében menjen végbe, sietség és fölösleges surlódások nélkül, a lehető legnagyobb mértékben szem előtt tartva az érdekelt felek érdekeit. Természetesen bizonyos idő kell ahhoz, hogy a hitleri Wehrmacht leverése után Németországot megszálló hatalmak megegyezésre jussanak Nyugat-Berlin szabad várossá való nyilvánitását illetően, amennyiben a nyugati hatalmak megfelelő érdeklődést tanúsitanak e javaslat iránt.

Szem előtt kell tartani továbbá azt is, hogy a felmerülő kérdések rendezése érdekében tárgyalások válhatnak szükségessé Berlin két részének városi hatóságai között, ugyszintén a Német DK és a Német SzK között. A szovjet kormány erre való tekintettel egy fél évig nem szándékszik változtatásokat eszközölni az USA, Nagy-Britannia és Franciaország katonai szállitási rendszerében, Nyugat-Berlin és a Német Szövetségi Köztársaság között.

A szovjet kormány ugy véli, hogy e határidő teljesen elég ahhoz, hogy egészséges alapot találjanak a Berlin helyzetében beálló változással kapcsolatos kérdések megoldására és minden bonyodalom lehetőségének elháritására, feltéve természetesen, hogy a nyugati hatalmak kormányai nem törekszenek szándékosan arra, hogy ilyen bonyodalmakat idézzenek elő.

A fenti határidőn belül a felelőseknek meg lesz a lehetőségük arra, hogy tényekkel, Berlin kérdésének rendezésével bizonyitsák be a nemzetközi feszültség enyhitésére irányuló szándékukat.

Ha viszont a fenti határidőt nem használják fel egy megfelelő megállapodás létrehozására, *a Szovjetunió a Német Demokratikus Köztársasággal kötött egyezmény utján fogja végrehajtani a tervbe vett intézkedéseket.* Figyelembe kell venni továbbá azt is, hogy a Német Demokratikus Köztársaságnak, mint minden más önálló államnak, teljes mértékben gondoskodnia kell a területére vonatkozó kérdések megoldásáról, vagyis gyakorolnia kell szuverénitását a szárazföldön, a vizen és a levegőben. Ezzel egyidejűleg megszűnnek Németországban az összes eddigi kapcsolatok a Berlinre vonatkozó kérdésekben a Szovjetunió fegyveres erőinek képviselői és a Szovjetunió más hivatalos személyei, valamint az USA, ugyszintén Nagy-Britannia és Franciaország fegyveres erőinek megfelelő képviselői és ezen országok más hivatalos személyei között.

Egyes nyugati hatalmak fővárosaiban olyan hangok hallatszanak, miszerint ezek a hatalmak nem ismerik el a Szovjetunió ama elhatározását, hogy lemond a berlini megszállási statutum fenntartásával kapcsolatos funkcióiról. De hogyan is lehet ilyen vonatkozásban felvetni ezt a kérdést? Aki ma a Szovjetunió által előirányzott intézkedések el nem ismeréséről beszél, az nyilvánvalóan nem a józan ész és a megalapozott érvek nyelvén, hanem a durva erőszak nyelvén akar beszélni vele, megfeledkezve arról, hogy a fenyegetésnek és megfélemlitésnek semmilyen hatása sincs a szovjet népre. *Ha az „el nem ismerésről" szóló szavak mögött valóban az a szándék rejtőzik, hogy Berlin miatt erőszakhoz folyamodjanak és háborúba sodorják az emberiséget, akkor az ilyen politika híveinek számot kell vetniök azzal, hogy a népek előtt, a történelem előtt a következményekért rendkivül súlyos felelősséget vállalnak magukra. Aki a berlini helyzettel kapcsolatban kardot csörtet, ismételten elárulja azt az érdekét, hogy agressziv célokra tartsa fenn továbbra is a berlini megszállási statutumot.*

A Szovjetunió kormánya remélni szeretné, hogy a berlini helyzet normalizálásának feladata, amelyet maga az élet állit szükségszerűen államaink elé, ugy fog megoldódni, ahogy azt az állami bölcsesség meggondolásai, a népek közötti béke érdekei sugalmazzák, az idegek fölösleges megfeszitése és a hidegháború kiéleződése nélkül.

Egy olyan kérdés megoldásában, amilyen a berlini kérdés, kevésbé indokoltak, mint bárhol, a zsarolás és az erőszakkal való meggondolatlan fenyegetőzés módszerei. *Az ilyen módszerek nem segitenek hozzá semmilyen kérdés megoldásához, legfeljebb veszélyes elfajuláshoz vezethetnek. Őrültnek kell lenni ahhoz, hogy uj világháborut robbantson ki valaki a nyugat-berlini megszállók kiváltságainak fenntartásáért. Ha ilyen őrültek akadnának a valóságban, kétségtelen, hogy kényszerzubbony is akad számukra.*

Ha a nyugati hatalmak politikájáért felelős államférfiakat a berlini kérdés felvetésében és más nemzetközi kérdésekben a kommunizmus iránt, a szocialista országok iránt érzett gyülölet fogja vezérelni, ez nem vezethet jóra. *Sem a Szovjetunió, sem más szocialista állam nem tagadhatja és nem is szándékszik tagadni szocialista államként való létezését. Ezért, megingathatatlan testvéri szövetségbe egyesülve, szilárd álláspontjuk, hogy megvédik jogaikat és államhatáraikat, jelszavuk pedig: egy valamennyiért és valamennyi egyért. A Német Demokratikus Köztársaság, Lengyelország, Csehszlovákia határainak megsértését, a Varsói Szerződés bármely tagállama ellen inditott bármely agressziv akciót a szerződés összes tagállamai maguk ellen, valamennyiük ellen irányuló akciónak tekintenék és azonnal megfelelő ellenintézkedéseket tennének.*

A szovjet kormány ugy véli, hogy bölcs dolog lenne tudomásul venni a világon kialakult helyzetet és normális viszonyokat teremteni az összes államok együttélezésére, kifejleszteni a nemzetközi kereskedelmet és az ismert elvek — a szuverénitás és a területi épség tiszteletbentartása, a meg nem támadás, a belügyekbe való be nem avatkozás, az egyenlőség és kölcsönös előnyök elvének alapjára helyezni az országaink közötti kapcsolatokat.

A Szovjetunió, valamint népe és kormánya őszintén óhajtja, hogy a bizalom alapján helyreálljanak jó kapcsolatai az Amerikai Egyesült Államokkal. Mint a hitlerista agresszorok elleni közös harc tapasztalatai is bizonyitották, ilyen kapcsolatok teljes mértékben lehetségesek és békeidőben mind a két ország számára csupán előnyöket jelentenének, kölcsönösen gazdagitanák népeink szellemi és anyagi együttműködését és meghoznák az összes emberek számára a tartós békével járó nyugalmas élet jótéteményeit.

(Akimek és kiemelések a szerkesztőségtől.)

A Szovjetunió kormányának jegyzéke az NDK kormányához

MOSZKVA. (Agerpres). TASZSZ: A szovjet kormány jegyzéket intézett a Német Demokratikus Köztársaság kormányához a Német Demokratikus Köztársaság és a Szovjetunió érdekeit egyaránt közelről érintő kérdéssel, Berlin kérdésével kapcsolatban.

A szovjet kormány jegyzékében kijelenti, hogy a Német Demokratikus Köztársaság szerveire szándékszik átruházni mindazokat a funkciókat, amelyeket a szovjet szervek Berlinben ideiglenesen betöltenek, hogy a jövőben az NDK maga oldja meg a területére vonatkozó összes kérdéseket, vagyis saját maga gyakorolja szuverénitását szárazföldi területe, vizei és légitere felett.

A Szovjetunió németországi fegyveres erői képviselőinek, valamint más hivatalos személyiségeinek minden kapcsolata a három nyugati hatalom illetékes képviselőivel a Nyugat-Berlin megszállására vonatkozó kérdésekben megszűnik. A szovjet kormány egyszersmind előirányozza a Berlinben állomásozó szovjet katonai parancsnokság megszüntetését és a rendelkezésére álló őrség kivonását a városból.

A jegyzék a továbbiakban kifejti: a szovjet kormány véleménye szerint *az ezzel kapcsolatos problémák behető megvizsgálása céljából hasznos volna tárgyalásokat folytatni a Szovjetunió és a Német Demokratikus Köztársaság kormánykiküldöttségei között.*

A nyugat-berlini megszállási rendszer megszüntetésével kapcsolatban a jegyzék hangsulyozza: *a szovjet kormány abból indul ki, hogy a legjobb és a legtermészetesebb az volna, ha Berlin jelenleg amerikai, angol és francia megszállás alatt álló nyugati része egyesülne a demokratikus keleti övezettel, hogy az egész város a Német Demokratikus Köztársaság szuverénitása alatt álljon és fővárosa legyen. De figyelembe véve a jelenlegi reális helyzetet, el kell ismerni, hogy a mostani körülmények között a kérdés ilyenszerű megoldása nagy nehézségeket vonna maga után. Ezért a szovjet kormány a jelenlegi körülmények között azt javasolná, hogy Berlin kérdését oldják meg oly módon, hogy Nyugat-Berlint nyilvánitsák szabad, demilitarizált várossá.*

A szovjet kormány jegyzékében részletesen kifejti a Berlin jövendő statutumára vonatkozó konkrét javaslatait s kiemeli, hogy az NDK központjában fekvő Nyugat-Berlin független várossá nyilvánításához való hozzájárulás komoly engedményt jelentene a Német Demokratikus Köztársaság részéről Németország és Európa békéjének megszilárditása, az egész német nép általános nemzeti érdekeinek nevében.

A Szovjetunió és a Német Demokratikus Köztársaság között létrejött testvéri kapcsolatokról szólva, a szovjet jegyzék a továbbiakban a Német Demokratikus Köztársaság népének gazdasági és politikai sikon elért eredményeivel foglalkozik. A jegyzék egyben hangsulyozza, hogy a szovjet kormány a Szovjetunió és a Varsói Szerződés összes tagállamai ellen irányuló támadásnak fogja tekinteni, a német militaristáknak és revansvágyóknak, vagy szövetségeseiknek bármilyen merényletét a Német Demokratikus Köztársaság és más szövetséges országok határa és biztonsága ellen.

A Szovjetunió kormányának jegyzéke a Német Szövetségi Köztársaság kormányához

MOSZKVA. (Agerpres).

Mint a TASZSZ hirügynökség jelenti, a Szovjetunió kormánya jegyzéket intézett a Német Szövetségi Köztársaság kormányához a német kérdésben. A jegyzék a többi között hangsulyozza a következőket:

Bár a Német Szövetségi Köztársaság nincs semmilyen közvetlen kapcsolatban Berlin statutumával, mégis figyelembe véve, hogy milyen nagy jelentőséggel bir Berlin Németország történelmi fővárosa az egész német nép számára és tekintettel a főváros nyugati része és az NSzK közötti gazdasági és egyéb természetű kapcsolatokra, a szovjet kormány szükségesnek véli a szövetségi kormány tudomására hozni szempontjait a berlini megszállási rendszer megszüntetésére vonatkozó intézkedések tekintetében.

A szovjet kormány — hangzik a jegyzék — *reméli, hogy a németországi és a berlini megszállási rendszer maradványainak felszámolását célzó törekvései kedvező fogadtatásra találnak a Szövetségi Köztársaságban, ahol a hazafias erők lehetőséget keresnek arra, hogy érvényesitsék a független politikára és a nemzeti életmód megőrzésére irányuló törekvéseiket.*

Ezeket a törekvéseket nyilvánvalóan bilincsbe verik a három idegen hatalom által fenntartott katonai megszállás maradványai.

A szovjet jegyzék a továbbiakban emlékeztet arra, hogy a nyugati hatalmak, Nyugat-Németország támogatásával és tevékeny részvételével, rendszeresen megszegték a potsdami egyezményt, majd leszögezi, hogy a *szovjet népnek érdeke a német kérdés békés, demokratikus alapon való rendezése.*

A jegyzék kitér a szovjet kormány Berlin kérdésével kapcsolatos javaslatára s leszögezi, hogy a szovjet kormány nem szándékszik Nyugat-Berlint a Német DK-hoz csatolni, mint ahogy maga sem törekszik területi, vagy más előnyökre.

A szovjet kormány jegyzéke ismerteti a szovjet kormány konkrét javaslatait a berlini statutum kérdésében. Ezek a javaslatok részletesen fel vannak sorolva a Szovjetunió kormányának abban a jegyzékében is, amelyet az USA, Anglia és Franciaország kormányaihoz intézett.

A jegyzék befejező része rámutat arra, hogy a szovjet kormány véleménye szerint a berlini megszállási rendszer maradványainak felszámolása nagy hasznára lesz a béke ügyének és annak, hogy normális helyzet jöjjön létre Németországban.

Indonéziában létre akarják hozni a haladó erők átfogó politikai frontját

DZSAKARTA. (Agerpres.)

Szuvirzso, az Indonéziai Nemzeti Párt vezetőbizottságának elnöke egy sajtóértekezleten közölte, hogy pártja az ország különböző politikai szervezeteivel együttműködve átfogó kampányt akar szervezni a Pancsa Sila politikai front megalakitására. A frontban részt vennének azok a pártok és politikai szervezetek, amelyek kötelezik magukat arra, hogy tiszteletben tartják a békés együttélés elveit és ennek megfelelő politikát folytatnak. A politikai front, amelynek létrehozásával egy csoportba tömörülnének Indonézia összes haladó erői, szorosan együtt fog működni a nyugat-iriáni nemzeti felszabaditó fronttal. Ez a lépés jelentősen előmozditja majd a demokrácia erősödését Indonéziában.

Az „ezermester"

Igy nevezik Brandt András kommunistát a kürtösi gépállomáson, mert sok mindenhez ért és sok mindent elvégez, ami egy ilyen fontos munkahelyen előadódik. Szakmáját tekintve asztalos. De ezenkivül gépeket „konstruál". A képen látható körfűrészt a köszörűvel egybeépitve is ő készitette. Valahogy ugy osztja be idejét, hogy munkája mellett mindig jut idő ujitásra, észszerűsitésre. Ezért szeretik és becsülik.

Javitsák meg a falujság tevékenységét!

Néhány nappal ezelőtt Világoson jártunk. Ellátogattunk a a kollektiv gazdaságba is. Miután elbeszélgettünk a gazdaság elnökével, megtekintettük a pártalapszervezet falujságát.

Összesen három cikket függesztettek ki a falujságra. Ezek közül csupán az egyik foglalkozik időszerű kérdésekkel. A másik kettőt ugyanis október 17-i keltezéssel helyezték el a falujságon. Annak idején ezek a cikkek elérték céljukat, az őszi mezőgazdasági munkálatok elvégzésére mozgósitották a kollektivistákat.

Ezt a munkálatot egyébként már régen befejezték a kollektivisták. A falujság szerkesztő bizottsága, Sabau Iuliana felelőssel az élén, bizonyára ugy véli, hogy ezzel párhuzamosan az ő tevékenységük is befejeződött. Pedig vannak kérdések az őszi kampány után is, amelyekről irhatnának a falujságra. Ugyanis nemrég kezdték meg tevékenységüket a pártoktatási és IMSz politikai körök. A falujság azonban egyáltalán nem tükrözi azt, hogy miként folyik a politikai oktatás a kollektiv gazdaságban.

Ez a hiba elsősorban Sabau Iuliana elvtársnőtől ered, aki az utóbbi időben elhanyagolta feladata teljesitését. Tidorescu Constantin elvtárs, a pártalapszervezet titkára sem tett meg mindent a falujság jó működése érdekében. Ugyanis nem vonta felelősségre Sabau elvtársnőt, amiért elhanyagolta feladatának teljesitését.

A falujság jó működése érdekében vonják le a tanulságokat a létező hibákból s a kollektivistákat foglalkoztató időszerű problémákkal kapcsolatban függesszenek ki cikkeket a falujságra.

Iskolások atlétikai versenye

A sportiskola versenyt rendezett tanulói számára. Eredmények a következők: *60 méteres sikfutás* (II. osztály): 1. Laurențiu 7,8 mp, 2. Kolemer 7,8 mp, 3. Ponta 8,2 mp. I. osztály: 1. Vizitiu 7,8 mp, 2. Rotarescu 7,8 mp, 3. Weisz 8,4 mp. *Távolugrás* (II. osztály): 1. Kolemer 4,72 m. 2. Ponta 4,5 m., 3. Vadasi 4,52 m. I. osztály: 1. Pilz 5,95 m, 2. Rotarescu 5,36 m, 3. Weisz 4,12 m. *Magasugrás* (I. osztály): 1. Vizitiu 1,55 m. II. osztály: 1. Rotaru 1,35 m, 2. Tautean 1,25 m, 3. Alda 1,25 m. *Sulydobás* (I. osztály): 1. Rotarescu 10,46 m, 2. Vizitiu 8,63 m. II. osztály: 1. Mladin 9,57 m, 2. Megeleanu 8,12 m, 3. Laurențiu 7,92 m.

Délután két órakor kezdődik a vasárnapi B-osztályu bajnoki mérkőzés

Aradon, mint ismeretes, a B-osztályu labdarugó bajnokság utolsó őszi fordulóján az UVA (Amte)—Marosvásárhelyi MTE mérkőzést játsszák le. Az érdekesnek igérkező bajnoki találkozás a CFR stadionban délután két órakor kezdődik.

A hét filmjei

DÓZSA GYÖRGY mozi: Csendes Don II. NICOLAE BALCESCU mozi: Róma nyitott város. HERBAK JANOS mozi: A badoseni vár legendája. I. L. CARAGIALE mozi: Geroldsteini kaland. IFJUSÁGI mozi: A háboru igazi vége. SOLIDARITATEA mozi (Gáj): Egy különös nyár. MAKSZIM GORKIJ mozi (Mikelaka): Tüzes mérföldek. PROGRESUL mozi (Ujarad): Anna-rend. — ILIE PINTILIE mozi (mosóczi-telep): Don Giovanni. TEBA (üzemi filmszinház): Csigalépcső. DECEMBER 30 (üzemi filmszinház): Ismeretlen délkörök.

KÖZLEMÉNYEK

HIRDETÉS

Tudomására hozzuk a szülőknek, hogy a Mihai Viteazul tér 12. szám alatti Gyermekpoliklinika épületében, naponta (kivéve az ünnepeket) városunk legjobb orvosai rendelnek az alábbi időpontokban;

I. Gyermekgyógyászat:
1. Dr. Radu Cornel osztályvezető főorvos 14—16 óra között
2. Dr. Fogas Aurora főorvosnő 13—14 óra között
3. Dr. Jeremiás Miklós főorvos 13—15 óra között
4. Dr. Vrabie Benchea V. főorvos 13—15 óra között
5. Dr. Cucui Virgil szakorvos 13—15 óra között
6. Dr. Sădeanu Ioan szakorvos 8—9 óra között
7. Dr. Steer Viorica szakorvos 17—18 óra között

II. Tüdőbetegek:
1. Dr. Glatt János szakorvos 14—16 ora között

III. Sebészet, ortopedia:
1. Dr. Giurgiu Iuliu főorvos 14—16 ora között

IV. Orr, fül, gégészet:
1. Dr. Pintea Romulus főorvos 13—14 óra között
2. Dr. Waldman Jenő szakorvos 12,30—13 és 15,30—16 óra között

V Szemészet:
1. Dr. Grünwald Márton szakorvos 12,30—13,30 óra között

VI. Röntgen:
1. Dr. Balica Petru szakorvos 15—16 óra között

Egy orvosi vizit 30 leibe kerül, akár a Poliklinikáu akár otthon történik. Házi hivások (az orvos szállitás költsége a szülőt terheli) reggel 7—18 ora között eszközölhető. Telefon 29-05.

Poliklinika vezetősége

A MARXISTA LENINISTA ESTI EGYETEM harmad éves hallgatóinak figyelmébe. December elsején a szeminárium délután 6 órakor kezdődik.

A BERNATH ANDOR gépjavitó központ
(Arad, Kogălniceanu utca 45)
szállitási felelőst alkalmaz

AZ ARADVÁROSI MILICIA közli a gépkocsivezetői igazolvánnyal rendelkező lakósokkal, valamint az aradi garázsvezetőkkel, hogy november 30-án reggel fél kilenc órakor gyülést tartanak, melynek keretében feldolgozzák a legujabb közlekedési törvényerejű rendeleteket. A feldolgozást közlekedési tárgyu film vetitése követi.

FIZESSEN ELŐ az RNK néptanácsainak lapjára az ELŐRE-re! Előfizetéseket elfogadnak a postahivatalok, lapkézbesitők és az önkéntes sajtóterjesztők.

Előfizethetnek egyénileg és kollektiven 1, 3, 6, illetve 12 hónapra.

Az Aradi Allami Román Szinház (Studio terem) programja:

Szombaton, november 29-én, este 8 órakor: Doctor în filozofie.

Vasárnap, november 30-án, délután 4 órakor: Domnisoara Nastasia.

Vasárnap, november 30-án, este 8 órakor, Hotel Astoria.

Az előadások pontosan kezdődnek. Jegyek kaphatók a szinházi ügynökségnél.

Láttuk... hallottuk... olvastuk

50 éves a bukaresti csillagvizsgáló

50 évvel ezelőtt kezdték meg a bukaresti csillagvizsgáló építését, melynek üzembehelyezésével a hazai csillagászati kutatások szervezett jelleget öltöttek.

Hazánkban már előbb — a XVIII. századtól fogva — végeztek ugyan csillagászati megfigyeléseket, ezek azonban szorványosak voltak és nem állottak megfelelően magas tudományos színvonalon.

A csillagvizsgálót Bukaresttől délre, a Filaret dombon építették meg Engels építész tervei szerint, aki a brüsszeli obszervatórium terveit is készítette. A csillagvizsgálót kezdetben két nagy műszerrel szerelték fel: a meridian távcsővel, melynek segítségével még ma is nagyjelentőségű megfigyeléseket végeznek, valamint egy kettős ekvatoreál távcsővel, mellyel egyaránt lehetett közvetlen megfigyeléseket és fényképfelvételeket készíteni. E két műszeren kívül több más kisebb felszereléssel is ellátták a csillagvizsgálót.

Annak ellenére, hogy az akkori idők színvonalához képest a csillagvizsgáló felszerelése teljesen korszerű volt, mégsem végeztek nagyobb horderejű tudományos megfigyeléseket. Ennek oka elsősorban abban keresendő, hogy a polgári földesuri rendszer nem biztosított ehhez megfelelő anyagi alapot, és ennek következtében az intézet rendelkezésére nem állott megfelelő számú szakképzett tudós. Ennek ellenére, 1928 után az intézet kisszámu munkaközösségének lelkes és áldozatos munkája révén értékes tudományos munkákat végeztek. Ezek közül különösen kettő válik ki: a meridian távcső osztókörei hibáinak tanulmányozása (ez a munka három évig tartott), valamint az obszervatorium pontos földrajzi helyzetének megállapitása.

1935-től kezdődően földrengéstani megfigyeléseket is végeztek az intézetben, a csillagvizsgáló finommechanikai műhelyében elkészitett érzékeny szeizmográfok (földrengést jelző készülékek) segitségével.

Hazánk felszabadulása után és különösen miután a csillagvizsgálót az RNK akadémiája vette át (1951), a csillagvizsgáló működése egyre nagyobb méreteket öltött és komoly eredményekre vezetett.

Népi demokratikus államunk gondoskodása folytán a csillagvizsgálót a legkorszerűbb műszerekkel szerelték fel. Még az elmult évben helyeztek üzembe egy új ugynevezett „passage" távcsövet, mely a pontos időmeghatározás céljait szolgálja. Ebben az évben a csillagvizsgáló két rendkivül értékes és pontos kvarcórát kapott, valamint a Nap megfigyelésekre szolgáló Zeiss távcsövet. E mellett a csillagvizsgálót számos más értékes segédműszerrel is felszerelték, mint például különleges fényképezőgépek, nagyitó készülékek, sztereokomparátorok és egyéb olyan berendezések, melyekkel az intézet eddig nem rendelkezett.

Ugyancsak jelentős fejlődésen ment át a földrengéskutató osztály is, mely sokrétű és rendkivül fontos munkát végez. Igy például tanulmányozzák a földkéreg felépitését, az ország földrengéstani beosztásának problémáját, a földrengések mechanizmusát, stb.

A bukaresti csillagvizsgáló nagy meridian távcsövének segitségével olyan megfigyeléseket végeznek, melyek bekapcsolódnak a Leningrád melletti pulkovói csillagvizsgáló intézet által kezdeményezett, a kis fényességű csillagok katalógusának összeállitására irányuló munkába.

(N. Dinulescu professzor, a bukaresti csillagvizsgáló helyettes igazgatójának a Stiinţa şi Tehnica-ban megjelent cikke nyomán.)

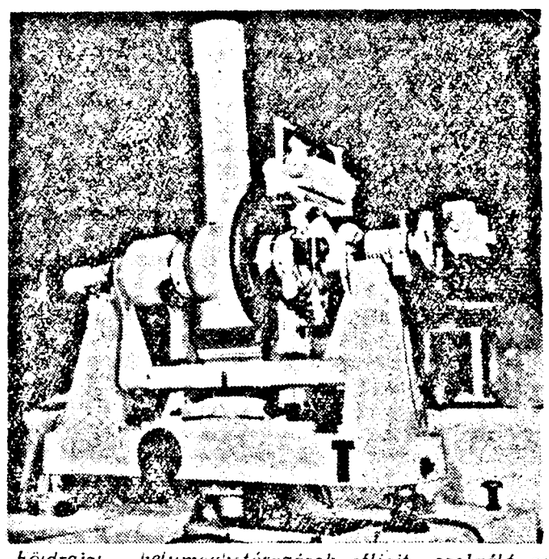

Földrajzi helymeghatározások céljait szolgáló reverzibilis (megfordítható) távcső a bukaresti csillagvizsgáló intézetben

A harmadik szovjet mesterséges hold szállitórakétája egyre közeledik a Földhöz

November 27-én reggel 6 óráig a harmadik szovjet mesterséges hold 2694-szer kerülte meg a Földet, a szállitórakéta 2800-szor.

A mesterséges hold keringési ideje jelenleg 109,8 perc, pályájának legnagyobb magassága 1575 kilométer.

A mesterséges hold szállitórakétájának keringési ideje és pályájának magassága lényeges változásokon ment át. A rakéta keringési ideje jelenleg 91,25 perc és ez a szám rohamosan csökken és közeledik az un. „kritikus értékhez", melynél a rakéta Föld körüli keringése befejeződik. A szállitórakéta keringési idejének napi csökkenése jelenleg körülbelül 15 másodperc. Ez az érték azonban állandóan fokozódik. A szállitórakéta pályájának legnagyobb magassága 1400 kilométerrel csökkent már az eredeti magassághoz viszonyitva és jelenleg már csak 480 kilométer.

Az elméleti számitások és a megfigyelések alapján szerzett adatok arra engednek következtetni, hogy a szállitórakéta december elején bejut a légkör sűrűbb rétegeibe és elégve befejezi Föld körüli pályafutását.

PAUL ROBESON

„ITT ÁLLOK"

Századunkban a demokrácia előretörésének egyik leglényegesebb vonása a gyarmati népek felszabaditó harcának erősödése. Az USA-ban ez a kérdés, mint a négerek egyenjogusági harca jelentkezik. A rabszolgarendszert itt közel száz éve megszüntették, de a fasiszta jellegű, faji megkülönböztetésen alapuló törvények és eljárások megmételyezik a szinesbőrű amerikaiak életét és a jóérzésű fehér lakosság heves tiltakozását váltják ki. A négerek emberi jogaiért mindenekelőtt a néger nép legjobb fiai állnak csatasorban. Erről a küzdelemről és saját közéleti tevékenységéről nyujt érdekes és hű képet Paul Robeson, ez évben megjelent könyvében. Cime: Itt állok. A kiváló énekes irása már eljutott a hazai olvasóhoz is, hisz a könyv nemrég román forditásban is megjelent.

Gyakran olvashattunk Robeson bátor kiállásáról, megismerhettük harcos nyilatkozatait. Az „Itt állok" olvasásakor a róla alkotott kép még teljesebbé válik. A könyv keményhangu, de egyben bizakodó hiradás, az amerikai néger lakosság életéről, harcáról, reményeiről, jövőjéről.

„Amerikai vagyok" — irja a könyv előszavában. — „Ablakomból egy házat látok, amely a függetlenségi háboru óta magányosan áll és amelyet nagy gonddal őriznek, mint történelmi emlékművet. Ez a ház arra emlékeztet, hogy népemet mélyrenyuló gyökerek füzik e földhöz. 1776-ban a New Yorkot ostromló angolok ellen vivott véres harcok idején ebben a házban volt George Washington főhadiszállása. A következő év tele Washingtont és rongyokba öltözött hadseregének maradványait Walley Forge-nál találja. Azok között, akik e válságos órákban segitségére siettek, ott volt egyik ősöm is. Cyrus Bastille-nak hivták és rabszolgaként született New Yersey államban, de sikerült kiváltania magát és felszabadult. Cyrus Bastille pék lett és amint ismeretes, George Washington köszönetét fejezte ki neki a kenyéért, amelyet az éhező forradalmi hadseregnek küldött".

Robeson könyvének központi gondolata, hogy a négerek teljes jogu és teljes értékű állampolgárai az Egyesült Államoknak, hiszen nélkülük elképzelhetetlen az amerikai nép multja, jelene és jövője.

Az alábbiakban részletet közlünk a könyvből:

„Szeretnék említést tenni az egyszerű négerek nagy csoportjáról, amely közösségünk leghatalmasabb és legaktivabb ereje. Arra a kétmillió néger munkásra gondolok, aki résztvesz a szervezett munkásmozgalomban. Munkásnép vagyunk és a mi általános jólétünk és haladásunk mértékegysége az átlagmunkás fizetése is. Az átlagkeresetről kiadott kormány-statisztikákból kitünik, hogy minden dollárral szemben, amit egy fehér munkás keres, a szinesbőrű 53 centet kap. Egy közepes keresetű négercsalád évi 2410 dollár jövedelemhez jut, mig egy fehércsalád évi keresete 4339 dolldr. Az egyenlőségi harc mindenekelőtt a munkáért járó egyenlő bér kivivásában jut kifejezésre. A szakszervezetekbe tömörült négerek jelentik azt a főerőt, amely élére áll ennek a mozgalomnak.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy az állampolgári jogok elnyeréséért vivott közös harcunkban a szakszervezetekbe tömörült négerek járnak az élen. Közösségünk szervezeteinek jelentős hányadát teszik ki és ugyanakkor ők alkotják népünk legszámottevőbb csoportját, amely részt vesz a fajközi vegyes szervezetekben. Következésképpen a szakszervezetekbe tömörült négerek stratégiai láncszemet jelentenek, kapcsolatot teremtenek az egyszerű amerikaiak széles tömegeivel — ők a mi igazi szövetségeseink a demokráciáért folyó harcban. A jelenlegi válságos időszakban biztositanunk kell, hogy cselekvően támogassanak bennünket.

A szervezett munkásmozgalomban résztvevő négereknek én azt mondanám: kettős feladat vár reátok. A szakszervezetekbe tömörült négereknek szüntelenül fokozniok kell befolyásukat a négerközösség életére. Az amerikai munkásosztály nagyszerű mozgalmában való részvételek során szerzett ismereteiteknek és tapasztalataitoknak a vallási, testvéri, állampolgári és társadalmi szervezetek közkincsévé kell válniok. Ti arra vagytok hivatottak, hogy beleoltsátok lelkesedéseteket, határozottságotokat, mesteri szervezőkészségeteket és acélszilárd, megingathatatlan harciasságotokat népünknek az egyenlőségért és szabadságért vivott évszázados küzdelmébe".

Régészeti kutatások a dák várakban

Az RNK Tudományos Akadémiája megalakulásától eltelt tiz esztendő igen nagy változásokat hozott a régészetben is. Az elmult évtized régészeti kutatásaiban igen fontos helyet foglaltak el azok a kutatások, amelyek hazánk őslakóinak életére, a dákokra vonatkoznak.

A dákok iránti érdeklődés a román történelemtudományban igen régi eredetű. De addig, amig csupán a görög, vagy római forrásművekből tanulmányozták életüket, szokásaikat, a kutatási munkálatok kevés eredményt hoztak. Szükségessé vált, hogy ezeket az adatokat uj, régészeti kutatásokkal egészitsék ki. Csak a földből kiásott leletek módszeres tanulmányozásával sikerült valódi fényt vetni a dákok életére.

A multban végzett régészeti kutatások csupán a leletek összegyüjtését jelentették. Nem végeztek módszeres ásatásokat, véletlenszerűen tárták fel a településeket. Az ásatásokat nem egészitette ki elmélyült tanulmányi munka. Mégis voltak olyan kutatók, akik leküzdötték a nehézségeket és magasfoku kutatási munkálatokat végeztek. Igy Vasile Pîrvan végzett jelentős kutatásokat, főleg a Duna mezőségén. Mig a kolozsvári régészek az Orastiei hegységben végeztek ásatásokat.

Poiana Siret-en talált dák kerámia-edények.

Népi demokratikus rendszerünkben teljesen megváltozott a régészeti kutatások helyzete is. Nagyméretű munkálatokba kezdtek és egymásután hozzáfogtak a munténiai, moldovai, dobrudzsai települések feltárásához. Az ásatásoknak tulajdonitható, hogy a szászvárosi hegyekben rábukkantak egy dák hadászati erődítményre, amelynek erős sziklafalai elzárták a Gradistea Muncelului felé vezető utat. Az 1200 méter magas hegycsucson épitettek a dákok templomi szentélyét. Itt volt a fejedelmi székhely is, a hires Sarmiseghetuza, ahova a római hóditók csak hosszas küzdelem árán tudtak behatolni.

Az ásatások nem szoritkoztak csupán Gradistére, Costesti-en Blidarun és Piatra Rosien is végeztek hasonló ásatásokat. Ugyszintén a Kárpátoktól keletre lévő Poiana Siret-en az Arges-menti Popesti-en és Zimnicean. Az itteni várak épitkezési stilusa nem azonos a Gradiste-i várakéval. Sokkal egyszerűbbek s hiányzik belőlük a kőanyag. Igen jelentős leleteket találtak a Poiana-i (az antik Piroboridava) ásatások alkalmával. A kerámiai-, fém- és csont-tárgyak száma magasan felülmulja a többi várban talált leleteket.

Az archeológiai kutatásoknak igen nagy jelentőségük van abból a szempontból, hogy rég letünt korok, időszámitásunk előtti korszakok termelőeszközeinek, termelő viszonyainak fejlődését mutatják be. A régészeti kutatások fényt deritenek a történelemtudomány két igen fontos kérdésére a dák állam létezésére és a városok megjelenésére.

ÚJ TIPUSÚ VONAT

Nemrég uj tipusu vonatokat helyeztek üzembe a Német Demokratikus Köztársaságban. A könnyű ötvözetből készült szerelvény hossza körülbelül 104 méter. Öt különálló vagonból és 4 összekötőrészből áll. A vonaton 604 utas számára van hely. A szerelvénynek mindössze 6 forgóváza, vagyis 12 tengelye van. Egy ülőhely „fajsulya" mindössze 202 kilogramm, míg a megszokott luxusvonatoknál ez a suly eléri a 600 kilogrammot. Az egész vonat mindössze 129 tonnát nyom. A vonatok belseje a legkorszerűbben van berendezve. A folyosók több mint 2 méter magasak, az ülőhelyeket lyukacsos gumival párnázták, világitásra fluoreszcens égőket használnak.

Halkutatás helikopterrel-akusztikai eszközökkel

Már régóta alkalmaznak akusztikai eszközöket a halak vonulásának földeritésére. Ez azon alapszik, hogy a hanghullámok és az ultrahanghullámok a vizben haladtukban az utjukba kerülő akadályokról — a halakról is — visszaverődnek és fölfoghatók. A földeritő hajók munkájukat a part mentén, tőle 1 kilométernyi távolságban kezdik el. Utjukban négyzeteket irva le, végig pásztázzák a tengert. A földerités első szakaszában a viztömeget a hajó előtt és két oldalán „tapogatják le". Ha halrajt fedeznek föl, a hajó 50—100 méterre megközeliti a halakat, s ekkor bekapcsolják a függőleges irányban működő visszhangos mélységmérőt, az echolotot. Amikor a hajó elhalad a halraj fölött, megállapitják a raj mélységét, hosszát és szélességét, sőt a regisztráló készülék szalagján lévő jelekből következtethetnek a rajban uszó halak számára is. A földerités eredményét rádión közlik a halászhajókkal.

Az akusztikai földeritő-berendezések kitünően beváltak, de néhány fogyatékosságuk azért még mindig van. Csak csendes időben használhatók — nagyobb tengeri hullámok ugyanis dobálják a hajót, s a hajógerinc alatt keletkező légbuborékok megakadályozzák a hanghullámok mélységbe hatolását. Az is előfordul, hogy a hajók viszonylag lassu mozgása miatt a földerités is hosszadalmas és hogy sokszor épp a hajók riasztják el a halakat. Ugyanakkor, minthogy hajóról a vizuális megfigyelésre csekély lehetőség nyilik, egyidejüleg repülőgép segitségét is igénybe kell venni.

Avégett, hogy kiküszöböljék a mélységmérő működésében a tenger hullámzásakor támadó zavarokat, továbbá, hogy meggyorsitsák a földeritést, s elkerüljék azt is, hogy a hajócsavar zaja elüzze a halakat, végül, hogy a halak akusztikai földeritését összekapcsolják a légi földeritéssel, ujabban a Szovjetunióban helikopterrel végzik e munkát s a helikopterre kapcsolják rá a mélységmérő műszert. Ez a tengerben 4—6 méter mélységben egy áramvonalas uszótartályban lebeg. Az uszót különleges vezeték köti össze a helikopterrel, s egy dobról — szükség szerint — hol több, hol kevesebb kábel tokeredik le. Az MI—L tipusu helikopterek e munka során óránként 15 kilométeres sebességet érnek el. A földerités gyorsasága egyébként a kibocsájtott ultrahang-jelek szaporaságától, a halrajok méretéről és más tényezőktől is függ. Az eredményeket közvetlenül a helikopterről közlik a halászhajókkal és esetleg a közelben lévő hajót rá is vezetik a halrajra.

A jakut gyémánt

Az olvasók többségének a gyémánt szépséget és ragyogást jelent, a mérnök számára azonban a legkeményebb ásvány, amely ezerszer keményebb mint a kvarc és könnyedén vágja a legkeményebb acélt is. Az ásványok szakértőjének a gyémánt tiszta szén.

E tiszta szén keménységének magyarázata a köbös szerkezet sajátossága, amelyben a szénatomok a hálózat sarkaiban helyezkednek el.

A gyémánt igen keresett és értékes a technika és az ipar sok ágában, a mélyfurásoknál, a plasztikus anyagok feldolgozásánál, a preciziós műszerek készitésénél, a kemény acélféleségek feldolgozásánál, nem beszélve az ékszerkészitésben betöltött szerepéről.

Hol vannak gyémántlelőhelyek?

Néhány évvel ezelőtt a szakemberek azt felelték volna, hogy Dél- és Nyugat-Afrikában, Belga Kongóban, Braziliában és Indiában, vagyis a Föld déli féltekéjén.

Miért csak a déli féltekén?

Erre azt válaszolták volna, hogy csak a Godvanában (a mezozóikus korszak kontinense, amely a jelenlegi Indiai Óceán, Afrika és Dél-Amerika helyén terült el) voltak megfelelő geológiai feltételek a gyémánt kialakulására.

Az északi féltekén tehát szükségtelen is kutatást végezni.

Persze az érvelés megdőlt, amióta Szibériában is találtak gyémántot. A legnagyobb lelőhely 1500 kilométer hosszuságában Jakutföldön terül el Krasznojarszk és Jakutszk között. E gyémánttartalékok több száz millió karátra emelkednek. E nagy jelentőségű felfedezés a szovjet geológusok, ásványszakértők, geofizikusok és technikusok közel 20 évig tartó kutatásainak eredménye.

Nehéz ut

A gyémánt a legkeményebb ásvány, mégis viszonylag könnyü fajsulyu. Ezért a folyók hordalékával gyakran többszáz kilométerre is elkerül a lelőhelytől. A vele „szövetséges" ásványok, amelyek rendes körülmények között felhivják a figyelmet a gyémánt jelenlétére, alacsonyabb foku keménységük folytán utközben lemaradnak. A szovjet kutatóknak éppen ezért hatalmas területeket kellett bejárniok, ahova ember addig nem tette lábát, gyalogszerrel és csónakon, szünni nem akaró esőben, vagy több mint 60 fokos fagyban kellett utat törniök maguknak a sürü, szinte áthatolhatatlan tajgán.

A kutatásokat 1938-ban kezdték meg az Ural hegységben, noha már 1830 óta tudtak arról, hogy a Kolva folyó hordalékában gyémánt és arany található. A tartalékok azonban elenyészően jelentéktelenek bizonyultak, főrétegekre pedig nem bukkantak. Szükségessé vált, hogy gyémántban gazdagabb helyeket keressenek.

Szovjet tudósok egy csoportja, közöttük A. P. Burov, V. Sz. Szoboljev és V. Sz. Trofimov, akik ismerték a gyémánt telepek kialakulásának és fennmaradásának körülményeit az ugynevezett kimberlit rétegekkel telitett kihült vulkánok krátereiben, valamint azokat a kedvező geológiai feltételeket, amelyek lehetővé teszik, hogy Szibériában is létrejöhessenek, — feltételezték, hogy ezen a vidéken is vannak gyémántrétegek. Igy került sor 1947-ben az első komplex expedíciókra. Egy évvel később M. M. Odin professzor vezetésével egy kutatócsoport megtalálta az első gyémántot az Alsó-Tunguszka forrásánál. A Viluj, Angara és és Podkamennaja Tunguszka medencéiben végzett rendszeres kutatások során e folyók iszaprakodásaiban jelentős gyémánt telepekre bukkantak.

A gazdag kimberlit rétegek azonban továbbra is a megközelithetetlen szibériai tajga mélyén rejtőztek.

1954-ben a kutatásokban fordulat történt. L. A. Popugajeva fiatal geológus a Márhá folyónak és Daldin mellékfolyójának iszaplerakódásait elemezve megállapitotta, hogy a forrásvidékekhez közeledve mind jobban növekedett a gyémánt mennyisége. Ő fedezett fel először a Szovjetunióban az emlitett két folyó közötti hegycsucson gazdag gyémánt telepeket és találta meg az igen keresett kimberlitet (kékes, porhanyós kőzeg.) Hamarosan még ujabb 40 ehhez hasonló kimberlites krátert fedeztek fel. A leggazdagabb közülük a „Békekráter". Itt találták meg a 32 karátos „Jubileum"-ot, a Szovjetunió legnagyobb gyémántját.

Eredmények és távlatok

Az SzKP és a szovjet kormány nagy figyelmet fordit a Jakutföld gyémántbányászatának fejlesztésére. A XX. pártkongresszusnak a hatodik ötéves tervről szóló irányelvei ezt külön megjelölték. A Szovjetunió Földtani minisztériumának különleges expedíciója és a Jakut SzSzK Tudományos Akadémia fiókjának kutatói közösen dolgoznak itt. A tudósok földtani tanulmányokat végeznek, megfigyelik a kimberlit elterjedését és kialakulási feltételeit és igyekeznek megállapitani a gyémántban gazdag területek nagyságát. A tervezői és kutatói munkával párhuzamosan folyik a gyémánt kiaknázása is. Csak két hónap alatt 6-7-szer többet bányásztak, mint az Uralban, amely azelőtt a Szovjetunióban egyetlen lelőhely volt. A gyémánttartalékok volumene jelentősen tulhaladja a kutatók eredeti számitásait és ennek eredményeként a Szovjetunió teljes mértékben biztositotta szükségleteit ebből az igen értékes ásványból, amelyet olyan sokoldalúan felhasználnak az ország gazdaságában és iparában.

Dimofte Cezar
egyetemi tanársegéd

Televiziós mikroszkóp

Még a legutóbbi időkig is ugyszólván lehetetlen volt élő baktériumok megfigyelése, mivel az optikai mikroszkóp világitólámpájának fényereje vagy az elektronmikroszkóp elektronnyalábja elpusztitotta a baktériumokat. A csehszlovák iparnak nemrégen sikerült televiziós mikroszkópot előállitania, melynek segitségével figyelemmel lehet követni az élő baktériumokat. A televiziós mikroszkóp működési elve rendkivül egyszerű. Az optikai mikroszkóp szemlencséjéről a keletkezett képet a televiziós adóberendezés felvevő kamrájába továbbitják, ahol felerősitik és egy, vagy több televiziós felvevő készülékhez továbbitják. Ilyen módon a mikroszkópban észlelt jelenségeket egyszerre nem egy, hanem számos kutató követheti figyelemmel. Az igy kapott képek élesek és világosak.

A Vörös Lobogó szerkesztősége és kiadóhivatala: Karl Liebknecht utca 2—4. szám. Telefon: Szerkesztőség: 30—87, 16—92, 35—69. Kiadóhivatal: 16—92. Nyomda: 20—77. Tip. I. O. I. L. Arad.